

ARCHIVES HISTORIQUES DE LA COMMISSION

COLLECTION RELIEE DES
DOCUMENTS "COM"

COM (73)1275

Vol. 1973/0240

Disclaimer

Conformément au règlement (CEE, Euratom) n° 354/83 du Conseil du 1er février 1983 concernant l'ouverture au public des archives historiques de la Communauté économique européenne et de la Communauté européenne de l'énergie atomique (JO L 43 du 15.2.1983, p. 1), tel que modifié par le règlement (CE, Euratom) n° 1700/2003 du 22 septembre 2003 (JO L 243 du 27.9.2003, p. 1), ce dossier est ouvert au public. Le cas échéant, les documents classifiés présents dans ce dossier ont été déclassifiés conformément à l'article 5 dudit règlement.

In accordance with Council Regulation (EEC, Euratom) No 354/83 of 1 February 1983 concerning the opening to the public of the historical archives of the European Economic Community and the European Atomic Energy Community (OJ L 43, 15.2.1983, p. 1), as amended by Regulation (EC, Euratom) No 1700/2003 of 22 September 2003 (OJ L 243, 27.9.2003, p. 1), this file is open to the public. Where necessary, classified documents in this file have been declassified in conformity with Article 5 of the aforementioned regulation.

In Übereinstimmung mit der Verordnung (EWG, Euratom) Nr. 354/83 des Rates vom 1. Februar 1983 über die Freigabe der historischen Archive der Europäischen Wirtschaftsgemeinschaft und der Europäischen Atomgemeinschaft (ABl. L 43 vom 15.2.1983, S. 1), geändert durch die Verordnung (EG, Euratom) Nr. 1700/2003 vom 22. September 2003 (ABl. L 243 vom 27.9.2003, S. 1), ist diese Datei der Öffentlichkeit zugänglich. Soweit erforderlich, wurden die Verschlussachen in dieser Datei in Übereinstimmung mit Artikel 5 der genannten Verordnung freigegeben.

KOM(73) 1275 endelig udg.

Bruxelles, den 3. oktober 1973

KOMMISSIONENS MEDDELELSE TIL RÅDET VEDRØRENDE
PROBLEMER I FORBINDELSE MED SAMARBEJDSAFTALER :
BILAGT UDKAST TIL BESLUTNING

og

FORSLAG TIL RÅDETS BESLUTNING OM INDFØRELSE AF
EN KONSULTATIONSPROCEDURE VEDRØRENDE MEDLEMS-
STATERNES SAMARBEJDSAFTALER MED TREDJELANDE

(forelagt Rådet af Kommissionen)

BEGRUNDELSE

Første del: PROBLEMSTILLING

Allerede i sin meddelelse til Rådet om den overenskomstmæssige og autonome handelspolitik over for østlandene (slutdæk. SEK (70) 4500 af 20. december 1972) havde Kommissionen lejlighed til at gøre Rådet opmærksom på de problemer, som opstår i forbindelse med det stadigt stigende antal samarbejdsaftaler mellem medlemsstaterne og østlandene. På foranledning af forskellige skriftlige og mundtlige forespørgsler fra parlamentsmedlemmer om virkningerne af disse aftaler på gennemførelsen af den fælles handelspolitik udtalte Kommissionen, at den bedømmer aftalernes målsætninger positivt, men dog samtidig er af den opfattelse, at følgerne af disse aftaler bør undersøges, samt at det bør klargøres, hvorledes den fælles handelspolitiks instrumenter skal tilpasses de nye former for økonomiske forbindelser mellem vest og øst og deres målsætninger.

I. HISTORISK PROBLEMSTILLING

Øst-vestsamkvemet befinder sig i dag i en ny fase. I første fase, som groft sagt strakte sig til hen mod midten af halvtresserne, afvikledes det øst-vestlige handelssamkvem inden for rammerne af årlige aftaler; det bestod i alt væsentligt i simple køb og salg, som ofte var knyttet sammen (tuskhandel). Anden fase var præget af indgåelsen af femårsaftaler (med kontingentlister), som først og fremmest omfattede creditsalg af produktionsmidler til østlandene. I tredje fase, som begynder i midten af tresserne, øges antallet af samarbejdsstraktater og senere samarbejdsaftaler. Disse indgås sideløbende med handelsaftalerne, og i visse tilfælde indeholder handelsaftalerne bestemmelser vedrørende det industrielle samarbejde.

Denne udvikling i det øst-vestlige handelssamkvems form og omfang var stærkt præget af de beslutninger, som blev truffet af østlandenes regeringer, som takket være deres planøkonomi og udenrigshandelsmonopol rådede over de nødvendige midler til at tillægge handelssamkvemet med vesten en særlig (og begrænset) betydning og funktion i deres økonomiske program. Naturligvis påvirkedes denne udvikling ligeledes af ændringer i de politiske forhold og i de vestlige landes nye handelspolitiske motivation.

Samarbejdsaftaler indgås første gang på et tidspunkt i det øst-vestlige handelssamkvens historie, hvor de vestlige tanker om handelsbeskyttelse viger pladsen for tanker om fremme af handelen. Denne udvikling muliggjordes af ændringerne i det politiske klima, tilstedeværelsen af hertil egnede handelspolitiske beskyttelsesforanstaltninger og af en vis justering af østlandenes handelspraksis i forening. En undersøgelse af samarbejdsaftalernes funktion viser, at de udgør et effektivt instrument til fremme af eksporten til statshandelslande. I betragtning af statens intervention i alle sektorer af østlandenes økonomi og denne interventions middelbare eller umiddelbare virkninger på samkvemmet med udlandet udøver de i samarbejdsaftalerne omhandlede "Mellemstatlige" eller "Blandede Kommissioner" en for handelen vigtig funktion, da disse organer, som ofte træder sammen på ministerplan, har en generel kompetence, overvåger samtlige økonomiske forbindelser og hæver debatten op på et niveau, hvor de principielle beslutninger kan træffes direkte. Da samarbejdsaftalerne opretter en informationsudveksling om udviklingsmål og investeringsplaner i bestemte sektorer, åbner de desuden mulighed for, at handelen kan udvides sektorvist. Da forbindelserne styrkes sektorvist, udgør listerne over de sektorer, inden for hvilke et samarbejde anses for nyttigt, og hvor virksomhedernes bestræbelser fremmes, en indikator for markedsudvidelsesmuligheder, som er specielt afpasset til handels-samkvemmet med lande med centraldirigeret økonomi.

Sideløbende med at eksportproblemer således ofres stigende opmærksomhed i Fællesskabet, kan der ligeledes iagttages ændringer hos østlandene, som vil berøre såvel handelssamkvemets mål som dets form og indhold.

Indtil for nylig betragtede østlandene ikke eksport som en selvstændig økonomisk udviklingsfaktor men udelukkende som et betalingsmiddel. Øst-vesthandelens omfang var derfor finansielt begrænset af den mangel på varer, som stilledes til rådighed for eksport under hensyntagen til produktionsmulighederne og de centrale organers økonomiske beslutninger. I denne sammenhæng udgjorde opnåelsen af en salderende betalingsbalance, et af østlandenes vigtigste handelspolitiske mål. Derimod havde importen den funktion at udfylde huller i forsyningerne i visse livsvigtige økonomiske sektorer, at afhjælpe kritiske situationer opstået på grund af fejl i planlægningen og at undgå produktionsstandsninger eller muliggøre indkøb af varer, som ikke kunne fremstilles inden for COMECON. Rentabilitets- og komparative omkostningsberegninger lå ikke til grund herfor.

I dag håber østlandene takket være afspændingsklimaet (og idet de i en vis udstrækning ønsker dette afspændingsklima for at kunne opnå visse økonomiske mål) at kunne indhente vestens teknologiske forspring ved en udvidelse af deres import af produktionsmidler og know-how fra vesten. Utvivlsomt ønsker de ligeledes at drage yderligere nytte af en bedre fordeling af råstof- og produktionsmiddeltildelingerne og at undgå et på langt sigt uacceptabelt økonomisk spild. De stadigt bedre politiske forhold gør det muligt for dem at indgå et samarbejde med udlandet også om langfristede projekter (1), hvor den hidtil som ret usikker betragtede handel med vesten har været begrænset til projekter af kort varighed og følgelig ringe omfang. I dag anses udlandets medvirken derimod for afgørende i visse sektorer. I betragtning af det nuværende omfang af visse samarbejdsaftaler vil udlandets bidrag få virkninger, som vil række ud over selve projektet og helt ind i den økonomiske infrastruktur. Disse samarbejdsaftalers form og indhold vil være anderledes i USSR end i folkerepublikkerne. I USSR findes ingen virksomheder, som er finansieret af stats- og privatkapital i fællesskab og hovedvægten ligger på et tidspunkt, hvor industrilandene søger nye forsyningskilder på råstofudnyttelse. Derimod har folkerepublikkerne oprettet visse former for fællesfinansierede virksomheder, og de bestræber sig på at fremme industrialiseringen, skabe nye erhvervsgrene og øge deres andel i verdenshandelen stadigt mere. Omtalte produktionsmidler og know-how fra udlandet kan dog i betragtning af disse landes nuværende eksport kun betales på bekostning af anden import. Gennemførelsen af denne nye importpolitik kræver derfor, at østlandene sammen med deres vestlige handelspartnere samtidigt finder en løsning på betalingsproblemet. Samarbejde under forskellige former er det bedste middel til opnåelse af dette dobbelte mål, idet betalingen erlægges helt eller delvist derved, at en del af de med de importerede produktionsmidler fremstillede varer leveres til vesten. Dertil kommer at disse varer i de fleste tilfælde markedsføres af vestlige virksomheder.

Østeuropa håber således på en kvantitativ stigning i eksporten og især på en ændring af dens struktur. Dette synes at være en ubetinget forudsætning for en sanering af betalingsbalancen, som i øjeblikket hindrer en harmonisk og omfattende udvidelse af handelssamkvemet.

(1) De seneste samarbejdsaftaler er indgået for en periode på 10 år.

På den anden side er østlandenes interesse for femårige handelsaftaler taget markbart af. Disse femårsaftaler omfatter i alt væsentligt anvendelse af mestbegunstigelsesreglen, kontingentlister og oprettelsen af en Blandet Kommission. Ved fire østlandes tilslutning til GATT-aftalen har de bilaterale aftaler om anvendelse af mestbegunstigelsesreglen mistet meget i værdi. De i samarbejdsaftalerne omhandlede Mellemstatlige Kommissioner har med fordel afløst de i handelsaftalerne omhandlede kontaktorganer, og den tiltagende liberalisering af handelen mindsker også kontingenternes betydning. Endelig kræver den nye økonomiske politik projekter, hvis løbetid overstiger fem år.

II. SAMARBEJDET OG DEN FÆLLES HANDELSPOLITIK

For medlemsstaterne såvel som for østlandene er de forskellige former for samarbejde således ensbetydende med en styrkelse af de økonomiske forbindelser. Selv om visse aspekter i dette samarbejde (udveksling af videnskabelige oplysninger eller fælles forskning) ikke munder direkte ud i handelsforbindelser, viser samarbejdet på det økonomiske område sig i form af overførsler af varer og tjenesteydelser. Generelt set stemmer samarbejdets væsentlige mål, selv om det er langsigtet og har mangeartede virkninger, dog overens med den internationale handelsgrundmotivation.

Metoderne til opnåelse af bestemte økonomiske mål påvirker for medlemsstaternes vedkommende især eksportpolitikken (markedsudvidelse, salgsfremmende arbejde, kreditpolitik) men indeholder også talrige aspekter fra importpolitikken, i den udstrækning betingelserne for import af de i medfør af disse samarbejdsaftaler udvekslede varer er fastsat. Faktisk set berører samarbejdsaftalerne derfor den fælles handelspolitik, således som den er fastlagt i artikel 113. Alligevel er der med hensyn til disse samarbejdsaftaler hidtil ikke foretaget systematiske, forudgående konsultationer.

Dette skyldes disse aftalers meget generelle natur, idet de også omfatter andre områder end handelen og muligvis ikke indeholder præcise handelspolitiske bestemmelser. Enkelte medlemsstater er især af den opfattelse, at samarbejde i almindelighed falder uden for Fællesskabets kompetence.

I visse tilfælde har forskellige medlemsstater dog under konsultationsproceduren forelagt Kommissionens kompetente tjenester udkast til aftalerne; i andre tilfælde foretoges blot en underrettelse efter aftalens indgåelse.

Det er en kendsgerning, at østlandene søger at omgå gennemførelsen af den fælles handelspolitik ved at indgå samarbejdsaftaler med hver enkelt medlemsstat. Dette forklarer deres stadige bestræbelser under alle forhandlinger med medlemsstaterne for at få optaget bestemmelser fra handelsaftalerne i de tiårige samarbejdsaftaler, hvorved de sikrer sig et retligt grundlag for videreførelse af bilaterale forhandlinger på nationalt plan. Dette overflødiggør efter deres opfattelse indgåelse af aftaler med Fællesskabet.

Østlandene har den teori, at samarbejde udgør en ganske speciel form for forbindelse og kræver særordninger for de under samarbejdet fremstillede varer. Således kræver de for disse varer foruden toldfrihed især ophævelse af de kvantitative restriktioner. Meget oplysende i denne sammenhæng er en artikel i det officielle sovjetiske tidsskrift for udenrigshandel nr. 11/72, hvori forfatterne V. Vetrov og V. Kazakevitch giver udtryk for den opfattelse, at "industrielt samarbejde har vist sig at være et nyttigt instrument til nedbrydelse af forskellige af de af de kapitalistiske lande oprettede barrierer, som kunstigt hamper handelen med Østeuropa", idet de udtrykkeligt nævner de kvantitative restriktioner.

III. KONKLUSION

Således indgås der stadigt flere samarbejdsaftaler på et tidspunkt, hvor Europa har nået et ganske særligt stadium. Disse aftaler, af hvilke de sidste har en gyldighedsperiode på 10 år, er blevet forhandlet efter at kompetencen til at forhandle handelsaftaler var overgået til Fællesskabets institutioner, men inden udøvelsen af Fællesskabets kompetence med hensyn til samarbejde er blevet organiseret systematisk. Østlandene bestræber sig på at drage nytte af denne særlige situation.

Endvidere kræver samarbejdet en langt mere omfattende intervention fra politiske organers side end simple køb eller salg, da problemernes natur og kompleksitetsgrad er forskellige. Var de politiske institutioners

rolle ved tuskhandel meget begrænset, og steg deres betydning ved kreditsalg af produktionsmidler, kan den blive afgørende, når det drejer sig om komplette anlæg eller måske om oprettelse af hele sektorer inden for en industrigren. Samarbejdet vil ikke blot få virkning på eksportørernes produktionskapacitet og på konkurrencen som følge af udbudet af de under samarbejdet fremstillede og solgte varer på vore markeder, men også på forsyningspolitikken med hensyn til råstoffer, udviklingen af visse sektorer af vor infrastruktur og på en eventuel overflytning af visse produktioner til Østeuropa med alle de positive og negative sociale følger, dette vil få.

Samtidig opstår der et problem med hensyn til medlemsstaternes konkurrenceevne, når østlandene også fremover kan spille disse ud mod hinanden, og når de skal holde stand mod nye, magtige konkurrenter som De forenede Stater og Japan. De interesserede virksomheder i disse to lande turde på grund af deres formåen og struktur eller takket være deres regerings understøttelse være særdeles godt rustede med hensyn til alle faser og betingelser i omfattende samarbejdsprojekter, som overstiger de enkelte medlemsstats kapacitet.

Denne konkurrence med De forenede Stater og Japan på det østeuropæiske marked vil uvægerligt få virkninger på andre markeder, hvor de samme virksomheder står over for hinanden. Der melder sig desuden det spørgsmål, om Europa ikke snart vil miste sin fortrinsstilling som leverandør til det østeuropæiske marked og i alt væsentligt blive et afsætningsmarked for de under samarbejdet mellem østlandene og De forenede Stater og Japan fremstillede varer. I dette tilfælde vil Vesteuropa levere Østeuropa den valuta, der er nødvendig som betaling for de produktionsmidler, som er købt uden for Europa.

For Fællesskabet er det derfor tiden at undersøge samarbejdsaftalerne med østlandene og især deres gennemførelse på fællesskabsniveau, ikke blot for at fastslå deres forenelighed med den fælles handelspolitik men for at afgøre, hvorledes de bedst kan tjene det samlede Fællesskabs højeste interesser. Såfremt den seneste tids udvikling skulle føre til oprettelsen af forbindelser mellem Fællesskabet og Comecon, vil de påtænkte bestemmelser i denne meddelelse på ingen måde foregribe eventuelle foranstaltninger på områder af fælles interesse, som kunne vise sig mellem Comecon og EØF.

Andel del: FORHOLDSREGLER AT TRÆFFE

I. INDLEDNING

Som følge af østlandenes holdning over for Fællesskabet kan de forskellige samarbejdsproblemer for tiden ikke løses fyldestgørende. På den ene side kan medlemsstaterne ikke længere føre handelsforhandlinger og derfor ejheller efterkomme ansøgninger fra tredielande, hvorved de mister muligheden for at kræve modydelse. På den anden side forhindrer østlandene ved deres vægring ved at forhandle med Fællesskabet indgåelsen af fællesskabsaftaler til fuldstændiggørelse af de bilaterale aftaler. Disse fællesskabsaftaler ville skabe en ny retlig ramme og således give samarbejdet en ny dimension, som ville muliggøre overensstemmelse mellem den politiske vilje og dens virkeliggørelse på økonomisk plan.

Gennem sådanne fællesskabsaftaler kunne der under overholdelse af fællesskabsretten og de internationale regler skabes de gunstigste vilkår for handelssamkvemet inden for samarbejdsaftalernes rammer, samtidig med at den fælles handelspolitik kunne styrkes. Videreførelsen og især udkrystalliseringen af et udelukkende bilateralt samarbejde mellem en medlemsstat og et østland ville derimod såvel for hele Fællesskabet som for de enkelte medlemsstater have tungtvejende ulemper. Det ville uvægerligt foranledige østlandene til at styrke deres overbudspolitik og til at spille medlemsstaterne ud mod hinanden og især mod de øvrige konkurrenter. Dette hindrer Fællesskabets økonomiske enheder i at udnytte de muligheder, der byder sig på fællesskabsplan, og kunne endda som følge af det stigende antal særlige situationer skade den frie bevægelighed for varer eller bevirke indførelse af beskyttelsesforanstaltninger. En handelspolitik, som omgås, gennemhulles eller afdæmpes i en sektor i ekspansion, ville miste sin berettigelse, efterhånden som den ikke længere kunne byde Fællesskabets virksomheder de handlingsmuligheder, de forventer af den.

Samarbejdet med østlandene vil, især i den form hvorunder det sandsynligvis vil blive ført efter 1975, omfatte projekter, som på grund af deres størrelse kræver et samarbejde mellem flere industri-, finansierings- og handelsvirksomheder. Sandsynligvis vil kun ganske få

virksomheder alene kunne magte at stille alle de varer og tjenesteydelser samt al den kapital til rådighed, som disse projekter kræver.

Kun en fællesskabsaktion grundet på ensartede principper, som må afledes af de nugældende nationale regler inden for kreditforsikringens områder og inden for procedurer for forædling, vil give Fællesskabets virksomheder mulighed for effektivt at indstille sig på de nye betingelser og være konkurrencedygtige.

Den omstændighed, at en løsning på traktatbasis, som tilgodeser såvel Fællesskabets krav som udvidelsen af øst-vestsamarbejdet, for tiden ikke er mulig, må dog ikke tjene som påskud for passivitet endelige manglende foretagsomhed. Det er således nødvendigt i første linie at beskytte det, Fællesskabet allerede har opnået, dernæst at lægge grunden til de fremtidige handlinger og endelig at fastlægge betingelser for og midler til en aktion baseret på såvel de finansielle og industrielle muligheder, der følger af Fællesskabets eksistens, som på de handels-samkvem og forbindelser, som allerede består på bilateralt plan.

Endvidere foreslår Kommissionen, at der i en første fase tages skridt inden for den autonome politik (se vedlagte udkast til beslutning) og at der iøvrigt fastlægges retningslinier for den mellemfristede aktion.

II. UDKAST TIL BESLUTNING

Kommissionen foreslår i sit udkast følgende:

- a) indførelse af en konsultationsprocedure
- b) forpligtelse til at indsætte en såkaldt "revisionsbestemmelse" i de nye samarbejdsaftaler.

A. Konsultationsprocedure

Med denne konsultation kan der efter Kommissionens opfattelse opnås fire hovedmål:

- a) at lette den gensidige underretning og udvekslingen af synspunkter,
- b) at undersøge, om aftalerne og de af de Mellemstatlige Kommissioner påtænkte foranstaltninger er i overensstemmelse med den fælles handelspolitikks krav.

- c) at harmonisere de påtænkte foranstaltninger for så vidt angår importordningen for varer, der er et resultat af samarbejdet,
- d) at harmonisere vilkårene for ydelse af kreditter og disses varighed ved eksport.

Erfaringerne med beslutningen af 9. oktober 1961 om forudgående konsultation har været meget positive, idet lignende mål med hensyn til de gamle handelsaftaler allerede kunne nås på et tidspunkt, da den fælles handelspolitik var mindre vidt fremskredet end i dag.

Aa. Da beslutningen af 9. oktober 1961 førte til en vidtgående, gensidig underretning og til en udveksling af synspunkter mellem delegationerne, blev medlemsstaterne sparet for stadige indrømmelser og permanent overbudspolitik. Hver medlemsstat kunne drage nytte af de andre medlemsstaters erfaringer, og ved at bagvende den af østlandene tidligere praktiserede metode kunne den selv kræve de indrømmelser, disse lande havde tilstået en anden medlemsstat. På denne måde blev aftalernes bestemmelser efterhånden harmoniseret, og den stadig mere ensartede holdning, medlemsstaterne udviste, styrkede den enkelte medlemsstats forhandlingsposition.

På et så nyt og især så komplekst område som samarbejdet er den permanente, gensidige underretning ikke blot formålstjenlig, men synes at skulle blive en nødvendig forudsætning for opnåelsen af et gunstigt resultat. Denne nødvendighed forstærkes af opkomsten af nye, særligt dynamiske konkurrenter, som på sin vis netop på dette felt råder over fortrin, der ikke er ubetydelige over for de fortrin medlemsstaternes eksportører har.

Ab. Det er indlysende, at det må undersøges, om aftalernes bestemmelser er forenelige med fællesskabsbestemmelserne, og om de hindrer den fortsatte integration. Den forsigtighed, som også lå til grund for beslutningen af 9. oktober 1961, er nu desto mere påkrævet, som østlandene søger at omgå handelspolitikens bestemmelser gennem samarbejdsaftalerne.

Denne undersøgelse skulle dog ikke begrænses alene til de samarbejdsaftaler, som forhandles efter en sådan procedures ikrafttrædelse. Det ville være at lade samarbejdsaftalernes særligheder upåagtet samt at undervurdere den Mellemsstatlige eller Blandede Kommissions betydning og handlingsmuligheder. Den Mellemsstatlige Kommission, som har kompe-

tence med hensyn til alle økonomiske forbindelser, konkretiserer nemlig de generelle aftalebestemmelser. Den Mellemstatlige Kommission fastlægger især de sektorer, hvori samarbejdet skal finde sted, og godkender de projekter, som senere eventuelt nyder fremme i forskellig form. Således kan den Mellemstatlige Kommission direkte øve indflydelse på handelssamkvemets orientering og struktur og dermed indirekte på visse økonomiske sektorer i Fællesskabet. Da samarbejdet med østlandene ikke blot omfatter eksport af produktionsmidler dertil, men også import til Fællesskabet af råstoffer, (hvilket utvivlsomt vil være tilfældet for USSR) og af halvfabrikata (med hensyn til folkerepublikkerne) er det en selvfølge, at sådanne dispositioner skal undersøges på fællesskabsplan.

Derfor skal konsultationen ligeledes omfatte den Mellemstatlige Kommissions arbejde, i den udstrækning det påvirker udviklingen af økonomiske forbindelser.

Ac. Ved beslutningen af 19. december 1972 indførtes en obligatorisk konsultations-/koordinationsprocedure for alle ændringer af importordninger. Det er dog lykkedes østlandene at få optaget bestemmelser i de fleste handels- og/eller samarbejdsaftaler, hvori det fastslås, at varer, der er et resultat af anerkendte samarbejdsprojekter, må indføres uden om de fastlagte kontingenter. Forbundsrepublikken Tyskland, Frankrig og Italien har almindeligvis samtykket i en sådan bestemmelse; Benelux-landene og Det forenede Kongerige kun i enkelte tilfælde. Det er klart, at der kan opstå talrige vanskeligheder på grund af disse forskellige ordninger i de enkelte medlemslande og på grund af den forskellige behandling af en og samme vare afhængig af den retlige ramme, inden for hvilken importen finder sted. Disse vanskeligheder vil være desto større, som der ikke foreligger nogen anerkendt definition af samarbejdet. Det kan antage de mest forskelligartede former, og i dag er det væsentlige "samarbejdskriterium" stadig parternes vilje. Endvidere praktiseres der under dække af samarbejdet igen tuskhandel, som man næsten anså for afskaffet, og det i større omfang end tidligere. Netop disse handler var ofte kilde til faktiske eller overhængende markedsforstyrrelser, da de var sædvanlige.

Derfor synes en fællesskabsundersøgelse påkrævet inden kontingenterede varer via samarbejdet bliver quasi liberaliserede og, i tilfælde af at det drejer sig om let påvirkelige varer, inden de kan skade økonomiske

sektorer i en medlemsstat, som ikke har tiltrådt aftalen, og inden de kan bringe fællesmarkedets gode funktion i fare.

Finder en sådan undersøgelse ikke sted, vil der på bekostning af den frie bevægelighed for varer blive indført stadigt flere handelspolitiske beskyttelsesbestemmelser, som helst skulle forblive undtagelser. Det må endvidere bemærkes, at den frie bevægelighed medfører en stigning i østlandenes indtægter og dermed i deres købekraft, ved at den øger afsætningsmulighederne for deres produkter.

Fællesskabsundersøgelsen blev iøvrigt anbefalet af De faste repræsentanternes Komité allerede den 6. maj 1970 (1); det blev planlagt at underkaste de varer, som importeres i henhold til særordningen i aftalen mellem Forbundsrepublikken Tyskland og Ungarn for varer, som er fremstillet under samarbejdet, en undersøgelse i hvert enkelt tilfælde.

Den af De faste repræsentanternes Komité anbefalede procedure blev dog ikke praktiseret, da ingen medlemsstat hidtil har kundgjort, at den har til hensigt at importere kontingenterede varer i ubegrænsede mængder under dække af samarbejdet.

Såfremt de medlemsstater, som indrømmer denne principielle lettelse, kun er indforstået med samarbejdsbestemmelser for varer, som allerede er liberaliseret eller som importeres inden for rammerne af de fastlagte kontingenter, forklarer udeblivelsen af enhver underretning fra medlemsstaternes side sig selv. En systematisk anvendelse af en fællesskabsprocedure ville dog for talrige varer muliggøre en mere liberal politik og dermed øge samhandelens vækst men samtidig også bidrage til udarbejdelsen af en fælles handelspolitik.

Ad.-I en tid, hvor kreditter spiller en stadig vigtigere rolle i eksporten til østlandene - især for så omfattende projekter som dem, der planlægges inden for samarbejdets rammer - er det udelukkende østlandene, der har fordel af den overbudspolitik, som kan konstateres inden for Fællesskabet.

(1) Se S/392/70 (COMER 113)

- Ved at omfatte gensidig underretning åbner konsultationen en første mulighed for, at der kan anlægges en mere ensartet holdning over for disse landes krav.

B. Revisionsbestemmelse

Det er unødvendigt at pege på de grunde, som siden Fællesskabets oprettelse har foranlediget Rådet til at opfordre medlemsstaterne til i deres aftaler med tredielande at indsatte "EØF-bestemmelsen" og senere i deres handelsaftaler med statshandelslandene en revisionsbestemmelse i mere præcis form.

I betragtning af løbetiden (10 år) for de samarbejdsaftaler med østlandene, som undertegnes netop nu, og disse aftalers stadig mere vidtrækkende indhold og i en tid, hvor Fællesskabets kompetence og virkefelt stadig udvides, foreslår Kommissionen, at der indsættes en sådan bestemmelse i samarbejdsaftalerne. Erfaringerne fra de seneste tysk-sovjetiske forhandlinger styrker Kommissionen i sin overbevisning. Under disse forhandlinger lykkedes det Forbundsrepublikken Tyskland at få indsat en sådan bestemmelse (artikel 9 i aftalen af maj 1973), som udtrykkeligt henviser til de Kontraherende Parters multilaterale forpligtelser. Den sovjetiske delegation, som var blevet fyldestgørende underrettet om årsagerne til bestemmelsen og om dens virkning, godkendte bestemmelsen, men krævede, at en eventuel revision ikke måtte berøre aftalens principielle mål. Et sådant forbehold er tidligere indsat i talrige handelsaftaler med lignende revisionsbestemmelser. Den holdning, USSR her viste, udgør en god præcedens for de andre forhandlinger.

Ved indsættelsen af en sådan bestemmelse kan uforeneligheder, som kunne føre til uoverensstemmelser med de pågældende tredielande eller til vanskeligheder inden for Fællesskabet, undgås i tide.

Den medlemsstat, i hvis aftale der endnu ikke er indsat en revisionsbestemmelse, kan eksempelvis på den Mellemsstatlige Kommissions næstfølgende møde aftale passende bestemmelser med medkontraahenten

III. PLAN FOR DET FREMTIDIGE ARBEJDE

Arbejdsprogrammet skal omfatte:

A. KREDITFORSIKRING

- 1) Med hensyn til kreditforsikring henviser Kommissionen Rådet til sine forslag om begrænsning af kreditternes varighed og om fastsættelse af en minimumsrente (1). Gennemførelsen af disse forslag ville skabe samme konkurrencevilkår for samtlige virksomheder i medlemsstaterne og lette diskussionerne herom med de andre industrilande.
- 2) Fællesskabsvirksomheders umiddelbare deltagelse i "joint-venture"-projekter lettes af vedtagelsen af Kommissionens forslag om "garanti for investeringer i tredielande" (2). Dette forslag kunne iøvrigt tilpasses specielt til de særlige forhold i de planøkonomiske lande.

B. TOLDORDNINGER

I de nugældende nationale aftaler bestemmer den artikel, som vedrører samarbejdet, almindeligvis, at "parterne er enedes om gensidigt at yde hinanden mestbegunstigelse". I betragtning af den gennemførte nyordning på det toldretlige område i Fællesskabet, og i betragtning af, at tolden udgør egne indtægter for Fællesskabet, er det dog klart, at medlemsstaterne ikke længere autonomt og efter eget skøn kan yde deres østeuropæiske handelspartnere mestbegunstigelse, såfremt dette falder uden for de af fællesskabsretten fastlagte rammer.

Dette gælder allerede for proceduren for aktiv forædling indbefattet forædling i industrilager og vil også snart være tilfældet for proceduren for passiv forædling.

Da størstedelen af de løbende samarbejdsprojekter vedrører disse to toldordninger, kan naturligvis kun en på fællesskabsplan vedtaget undertagelsesordning åbne mulighed for, at der indsættes bestemmelser om mestbegunstigelse i samarbejdsaftaler.

Endvidere kan denne mestbegunstigelse ikke være af tariffmæssig art uden at udløse en "erga omnes"-virkning.

På nuværende tidspunkt kunne der tænkes indført det princip å

(1) Se dokument COM (72) 1526 endelig af 6.12.1972

(2) Se dokument COM (72) 1461 endelig af 20.12.1972

på fællesskabsplan, at import eller reimport inden for rammerne af proceduren for aktiv og/eller passiv forædling under anvendelse af de ved konsultationsproceduren godkendte aftaler om industrielt samarbejde skal betragtes, som om de opfylder de ved disse procedurer fastsatte, økonomiske betingelser. Direktiv (EØF) 69/73 om aktiv forædling indeholder en passus, hvorefter Rådet kan udfærdige gennemførelsesbestemmelser med hensyn til økonomisk kontrol.

På længere sigt hører gennemførelsen af en fællesskabsordning vedrørende det internationale industrielle samarbejde til de harmoniseringsbestræbelser, som skal videreføres på toldordningernes område.

En sådan ordning skulle indebære omfattende toldlettelser, som er specielt afpasset efter de krav, Fællesskabets politik til fremme af det internationale industrielle samarbejde stiller.

I betragtning af det omfang, det industrielle samarbejde allerede har antaget, synes det dog anbragt at fremskynde arbejdet hermed. Uden en sådan ensartedhed og større koordination vil det uophørligt komme til konkurrencefordrejninger.

Den særordning, som eventuelt kunne gennemføres for godkendte samarbejdsaftaler, skulle dog begrænses til projekter, som gennemføres enten i Fællesskabet eller i det (eller de) pågældende østlande.

C. NEDSÆTTELSE AF EN SÆRLIG STUDIEGRUPPE

Ud over det i foranstående kapitel omhandlede er de faktorer, som bestemmer, eller kunne tænkes at ville bestemme den fremtidige udvikling i handelssamkvemet mellem Fællesskabet og østlandene, så komplekse, at Kommissionen finder det nødvendigt at høre en gruppe uafhængige, højt kvalificerede eksperter fra den offentlige sektor, finansieringsvirksomheder og industrien. Ved sammensætninger af denne gruppe, som skal arbejde under en kendt persons formandsskab, skal der tilstræbes en vis geografisk spredning, som gør det muligt at drage nytte af forskellige erfaringer.

Når Kommissionen har nedsat en sådan særlig studiegruppe, vil dens opgave være senest næste forår at forelægge en samlet rapport for Kommissionen over de foranstaltninger, som skal iværksættes for at sikre, at Fællesskabet fortsat kan deltage med fuld styrke i overensstemmelse med dets økonomiske formåen og under hensyntagen til dets traditionelle bånd til østlandene i de forskellige projekter, som vil blive foreslået enten af disse lande eller af virksomheder i Fællesskabet.

U d k a s t

Forslag til Rådets beslutning om indførelse af en konsultationsprocedure vedrørende medlemsstaternes samarbejdsaftaler med tredjelande

RÅDET FOR DE EUROPEISKE FÆLLESSKABER HAR -

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det europæiske økonomiske Fællesskab, særlig artikel 113,

under henvisning til forslag fra Kommissionen,

under henvisning til udtalelse fra Europa-Parlamentet, og

ud fra følgende betragtninger:

Förhandlingen eller gennemførelsen af såkaldte "samarbejdsaftaler" mellem medlemsstaterne og tredjelande kan have indflydelse på handelssamkvemet med disse lande;

det er derfor hensigtsmæssigt at indføre en konsultationsprocedure forud for medlemsstaternes förhandling og gennemførelse af disse aftaler, uden at denne berører særlige fællesskabsprocedurer for visse kategorier af nationale, handelspolitiske förholdsregler;

en sådan konsultationsprocedure skal muliggøre en undersøgelse af, om förhandlingen og gennemførelsen af de påtænkte aftaler er i overensstemmelse med den fælles handelspolitik's krav, og om de krænker Fællesskabets interesser eller en af dets medlemsstaters, og den kan desuden lette den gensidige underretning og dermed koordinationen af medlemsstaternes handlinger over för de berørte tredjelande;

det er desuden hensigtsmæssigt, at der i disse aftaler indsættes en bestemmelse, som sikrer overholdelsen af de fællesskabelige förpligtelser under aftalernes gennemførelse, og som tillader en revision heraf i overensstemmelse med udviklingen af Fællesskabets fælles politik -

VEDTAGET FØLGENDE BESLUTNING:

Artikel 1

Medlemsstaterne underretter Kommissionen, som underretter de andre medlemsstater, om

- de aftaler om økonomisk, industrielt eller videnskabeligt samarbejde - i det følgende benævnt "samarbejdsaftaler" - om hvilke de påtænker at føre forhandlinger med tredjelande,
- de foranstaltninger, de påtænker med henblik på gennemførelsen af samarbejdsaftalerne, om fornødent inden de undersøges af de Mellemstatlige eller Blandede Kommissioner, som disse aftaler opretter.

Artikel 2

1. I de første tre uger efter modtagelsen af den i artikel 1 omhandlede underretning iværksættes der en forudgående konsultation herom med de øvrige medlemsstater og Kommissionen.
2. I påtrængende tilfælde kan denne konsultation finde sted straks efter modtagelsen af den i artikel 1 omhandlede underretning.
3. Konsultationen tilsigter navnlig:
 - a) at undersøge, om forhandlingerne og de øvrige påtænkte foranstaltninger er i overensstemmelse med den fælles handelspolitikks krav, og om de krænker Fællesskabets interesser eller en af dets medlemsstaters,
 - b) at koordinere de påtænkte foranstaltninger for så vidt angår såvel import som eksport af varer eller tjenester, der er et resultat af samarbejdet,
 - c) at lette den gensidige underretning og udvekslingen af synspunkter, som om fornødent muliggør en koordination af medlemsstaternes handlinger over for de berørte tredjelande.

4. Medlemsstaterne fremsender til Kommissionen teksten til de samarbejdsaftaler, de har indgået med tredjelande, samt sådanne gennemførelsesbestemmelser herom, som de vedtager efter den i de foregående stk. omhandlede konsultation.

Artikel 3

Konsultationer vedrørende anvendelsen af en samarbejdsaftale kan indledes når som helst enten på begæring af en medlemsstat eller på initiativ af Kommissionen.

Artikel 4

De i artikel 2 og 3 omhandlede konsultationer finder sted i et udvalg med et begrænset antal medlemmer som fastsat i Rådets beslutning af 9. oktober 1961 om en konsultationsprocedure ved forhandling af aftaler om handelsforbindelser mellem medlemsstater og tredjelande og ved ændringer i liberaliseringsniveauet over for tredjelande (1).

Artikel 5

Bestemmelserne i artikel 1 til 3 berører ikke de særlige fællesskabsprocedurer for visse kategorier af medlemsstaternes handelspolitiske forskrifter.

Artikel 6

Medlemsstaterne indsætter i de samarbejdsaftaler, som de har indgået eller påtænker at indgå med tredjelande, bestemmelser, der sikrer, at aftalen ikke berører de forpligtelser, som påhviler dem i deres egenskab af medlemsstater af Det europæiske Fællesskab, og at parterne vil tage aftalen op til revision, så snart dette nødvendiggøres af hensynet til den stadige udvikling af Fællesskabets fælles politik og til de forpligtelser, som herigennem pålægges medlemsstaterne.

Artikel 7

Denne beslutning er rettet til medlemsstaterne.

(1) EFT nr. 71 af 4.11.1961, s. 1273/61.